

**TEHLİKELİ MADDELERİN DEMİRYOLU İLE TAŞINMASI, YÜKLETİLMESİ,
BOŞALTILMASI VE DEPOLANMASINA AİT
505 NUMARALI GENEL EMİR**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, İstisnalar, Tanımlar ve Mevzuat

Amaç

MADDE1-(1) Bu Genel Emrin amacı; can, mal, sağlık, işçi ve çevre güvenliği sağlanarak tehlikeli maddelerin güvenli ve emniyetli bir şekilde yüklenmesi, boşaltılması, depolanması ve demiryoluyla taşınmasına yönelik şartlar ile esasları (alınması gerekli önlemleri) belirlemektir.

Kapsam

MADDE2-(1) Bu Genel Emir, yurt içinde ve uluslararası tehlikeli maddelerin emniyetli bir şekilde yüklenmesi, boşaltılması, depolanması ve demiryoluyla taşınmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

(2)Bu Genel Emir; Demiryollarında;

- a)Demiryolu ile taşınması mümkün olmayan tehlikeli maddeleri,
  - b)Demiryolu ile taşınması mümkün olan tehlikeli maddelerin yükleme, boşaltma ve demiryolu ile taşıma işlemlerini,
  - c)Tehlikeli maddelerin taşınmasında kullanılacak ambalajlar, taşıma kapları, sarnıçlar, sarnıç konteynerler ve yük vagonları özelliklerini;
- belirler.

(3)Bu Genel Emirde ve Tehlikeli Maddelerin Demiryolu İle Taşınmasına İlişkin Uluslararası Yönetmelikte (RID) özellikleri ve taşıma şekli ile sınıf ve grubu tanımlanmayan tehlikeli maddelerin TCDD hatlarında taşımaya kabul edilmesi ancak TCDD Genel Müdürlüğü'nün izni ile mümkündür.

İstisnalar

MADDE3-(1)Aşağıda belirtilen taşımalar bu Genel Emir kapsamında değerlendirilmez:

a)Trenlerde görevli demiryolu personeli ile taşıma sırasında refakatçi konumunda bulunan üçüncü şahısların beraberindeki kişisel kullanım, ev içi kullanım veya sportif faaliyetler için kullanılmak üzere perakende satış için ambalajlanmış tehlikeli maddeler, (Parfüm, kolonya gibi)

b)Yakıt deposu ile motor arasında yakıt geçişinin kesilmesi ve elektrik kontağının kapatılması koşuluyla Demiryolu ile taşınan her türlü demiryolu, karayolu, denizyolu ve hava ulaşımı araçlarının yakıt depolarında bulunan yakıtlar,

c)TCDD'ye ait çeken araçların yakıt depolarında bulunan yakıtlar ile TCDD'nin kendi yakıt ihtiyacını karşılamak için yaptığı akaryakıt ve yağ taşımaları gibi yanıcı, yakıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddeler,

ç)Tüm güvenlik emniyet tedbirleri Acil Durum Hizmet Birimleri tarafından alınmak suretiyle Güvenlik ve Sağlık Acil Durum Hizmet Birimleri tarafından veya bunların denetiminde taşınan/kullanılan Tehlikeli Eşya,

d) Gaz geçişinin kesilmesi ve elektrik kontağının kapatılması koşuluyla demiryolu ile taşınan her türlü demiryolu, karayolu, havayolu ve denizyolu araçlarının bir parçası olan ekipmanlarda bulunan gazlar (frigorifik vagonların ve TIR'ların taşıma sırasında çalışan mekanizmaları içinde bulunan gazlar, araçların lastikleri içindeki gazlar, yangın söndürücüler, klima gazları gibi.)

e)Basınç azaltma tertibatları hariç olmak üzere tüm açık noktaları kapatılan tehlikeli madde taşımalarında kullanılmış boş sarnıç konteyner ve sarnıç vagonlar,

f) Fabrika, depo veya organize sanayi bölgeleri gibi işletmelerin kendi işyeri sınırları dâhilinde kalan iltisak ve özel hatları üzerinde yapacakları tehlikeli madde taşımaları,

ğ) İçleri tamamen boşaltılmış olmaları şartıyla (boş) basınçlı gaz taşıma kapları,

ğ) Her türlü güvenlik tedbirleri askeri birimler tarafından alınmak suretiyle silahlı kuvvetlere ait teçhizat ile personel yanında bulunan mühimmat ve diğer tehlikeli maddelerin taşınması,

h) Vagon veya sarnıç konteynerlere yüklenen tahıl ürünleri ya da içecekler içinde bulunan gazlar,

ı) RID yönetmeliğinin 3üncü bölümünde yer alan tehlikeli maddelerin BM numarasının gösterildiği bölümün 15inci hanesinde taşıma kategorisi 0 veya boş olarak belirtilen, tehlikeli maddeler,

Tanımlar

MADDE4-(1) Bu Genel Emirde geçen;

a)Kuruluş: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü TCDD'yi,

b)TCDD: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nü,

c)Eşya: Taşınan ticari yük, mal, ham ya da üretilmiş, işlenmiş maddeler ile taşıma kap ve ambalajlarını,

ç)Tehlikeli Madde: Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan tehlikeli madde listesinde ve RID Yönetmeliğinin 3. bölümünde ismi ve BM kod numarası belirtilen parlayıcı, patlayıcı, yakıcı veya yanmayı kolaylaştırıcı, tahriş edici, zehirleyici, radyoaktif maddeler ile bir arada buldukları diğer eşya için tehlikeli olan veya korunmaları için özel düzenek ve/veya tesis gerektiren, özelliklerine göre sınıflandırılan ve sınırlandırılan veya uygun koşul, yer, kap, ambalaj veya tesislerde korunan/tutulan/saklanan eşyayı,

d)Tehlikeli Eşya Taşınması: Yükleme, boşaltma ve bir ulaşım türünden diğerine aktarma ile taşıma koşullarının gerektirdiği duraklamalar dahil olmak üzere, demiryolu ile tehlikeli maddelerin taşınması faaliyetini,

e)Yabancı İdare: TCDD dışındaki diğer demiryolu idarelerini,

f)Diğer Şahıslar: Mülkiyet, kiralama ve sair hukuki sebeplerle çeken/çekilen demiryolu araçlarına haiz ve TCDD ile bu Yönerge gereğince, iş yapan yerli/yabancı gerçek veya tüzel şahısları,

g)Üçüncü Şahıs Vagonları: TCDD dışında kalan yerli ve yabancı, gerçek ve tüzel şahıslara ait vagonları,

ğ)RID: Tehlikeli Eşyanın Demiryolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Yönetmelik,

h)OTIF: Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Hükümetlerarası Örgütü,

ı)COTIF: Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme,

i)RIV: Yük Vagonlarının Uluslararası Demiryolu Taşımacılığında Kullanım ve Değişimine İlişkin Yönetmelik,

j)CUU: Yük vagonlarının Tek Tip Kullanım Sözleşmesi,

k)CIM: Uluslararası Demiryolu Eşya Taşınması Sözleşmesi,

l)UIC: Uluslararası Demiryolu Birliği,

m)ADR: Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması,

n)IMDG: Tehlikeli Maddelerin Denizyoluyla Taşınmasına İlişkin Uluslararası Kurallar,

o)NHM : Uluslararası Eşya Kataloğu,

ö)UN/BM Kodu: Tehlikeli Maddenin Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen kodlar,

p)Emniyet Vagonu: Taşıma sırasında kullanılan tehlikeli madde yüklü olmayan dolu veya boş yük vagonları,

r)İstasyon: Trafikle ilgili hizmetler ile yolcu ve eşya taşınmasını yapmaya yarayan demiryolu tesislerinin bulunduğu, lojistik müdürlüğü, lojistik şefliği, gar müdürlüğü, gar şefliği, istasyon şefliği ve sayding statüsündeki yerleri,

s)İstasyon Tesisleri: İstasyon sınırlarını belirleyen giriş işaretleri arasında kalan tüm demiryolu tesislerini,

ş)Gönderici: Taşıma Belgesi'nin gönderici hanesinde kayıtlı ve çıkış istasyonunda eşyayı taşımaya veren, yükleyen/yüklettiren yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişileri,

t)Alıcı: Taşıma Belgesi'nin alıcı hanesinde kayıtlı ve varış istasyonunda eşyayı teslim alan, tahliye eden/ettiren yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişileri,

u)Taşıma Belgesi: Eşyanın belli bir çıkış istasyonundan başka bir varış istasyonuna taşınması için, taşıyıcı ile gönderici arasında düzenlenen belgeyi,

ü)Yükleme/Boşaltma ve Depolama Tesisi: TCDD'ye ait ve genel amaçlı olarak kullanılan yükleme/boşaltma tesisinden ayrı olmak üzere, demiryoluna iltisak ve özel hatla bağlanan, etrafı ihata ile çevrilmiş, Tehlikeli Maddenin yüklendiği/boşaltıldığı, depolandığı tesisleri,

v)Tesis İşletmecisi: Yükleme/boşaltma ve depolama tesisini kuran ya da işleten yerli ve yabancı, gerçek ve tüzel şahısları,

y)İltisak Hattı: Gerek istasyon dâhilindeki hatlardan, gerekse ana hatlardan ayrılmak suretiyle gerçek ve tüzel şahıs arazilerine erişim sağlayan demiryolu ve tesisleri,

z)Özel Hat: Mevcut istasyon sahaları veya TCDD'ye ait kamulaştırma alanları içerisinde bedeli gerek TCDD gerekse 3. Şahıslar tarafından karşılanmak suretiyle yapılan demiryolu hat ve tesisleri,

aa)Çeken Araç: Demiryolu üzerinde çalışan her türlü ekipman, yük ve yolcu vagonları ile kombinasyon ve katarlarını çeken lokomotif ve demiryolu araçlarını,

bb)Çekilen Araç: Her türlü yük ve yolcu taşınmasında kullanılan vagonları,

cc)Lisans: Gerçek ve tüzel kişilere tehlikeli madde yükleme, boşaltma, taşıma ve depolama hizmetlerinin yapıldığı tesis ile taşınmaları konusunda faaliyet gösterebilmeleri için ilgili resmi makamlar tarafından izin verildiğini gösterir belgeyi,

çç)Ambalaj: Tehlikeli Eşyanın taşınması için onaylanmış vagon, taşıma kapları, paket, kutu v.b. malzemeleri,

dd)Taşıyıcı: Eşyayı taşımaya kabul eden ve taşıyan Kuruluş'u (TCDD),
İfade eder.

Mevzuat

MADDE5-(1) Tehlikeli maddelerin taşınmasında bu Genel Emirde yer almayan hususlarda aşağıdaki mevzuat uygulanır:

a)Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük,

b)Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü

c)Radyoaktif Maddelerin Güvenli Taşınması Yönetmeliği,

ç)Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,

d)Taşınabilir Basınçlı Kaplar Yönetmeliği,

e)Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla taşınması Hakkında Yönetmelik,

f)Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği,

g)Trenlerin Hazırlanması ve Trafikine Ait Yönetmelik,

ğ)Yurtiçi Eşya Taşınmalarında Meydana Gelen Aksaklıklara İlişkin Yönerge

h)Tehlikeli Eşyanın Demiryolu ile Taşınmasına İlişkin Uluslararası Anlaşma (RID),

ı)Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Avrupa Anlaşması (ADR),

i)Vagonların Tek Tip Kullanım Sözleşmesi (CUU) ve Vagonların Uluslararası Trafikte Karşılıklı Kullanılmasına İlişkin Anlaşma (RIV),

j)Uluslararası Demiryolu Birliği (UIC)'ne Ait Tehlikeli Eşya Gönderileri İçin Yapılacak Tetkiklerle İlgili 471-3 UIC Fişi ve Diğer İlgili Fişler,

k)Bu Maddede sayılmayan Diğer Ulusal ve Uluslararası Anlaşma, Sözleşme, Kanun, Genelge, Tebliğ, Tüzük, Yönetmelik ve Yönergelerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sınıflandırma, Ambalajlama, İşaretleme, Etiketleme, Yükleme, Boşaltma ve Depolama Yerleri

Tehlikeli maddenin sınıflandırılması

MADDE6-(1)RID Yönetmeliği hükümlerine göre tehlikeli madde sınıfları aşağıda gösterilmiştir;

Sınıf 1	Patlayıcı maddeler
Sınıf 2	Gazlar
Sınıf 3	Yanıcı sıvılar
Sınıf 4.1	Yanıcı maddeler, kendiliğinden aktif hale gelen maddeler ile hassasiyeti giderilmiş katı patlayıcılar
Sınıf 4.2	Kendiliğinden tutuşmaya yanmaya elverişli maddeler
Sınıf 4.3	Su ile temasta yanıcı gazlar çıkaran maddeler
Sınıf 5.1	Yakıcı maddeler
Sınıf 5.2	Organik peroksitler
Sınıf 6.1	Zehirleyici maddeler
Sınıf 6.2	Bulaşıcı maddeler
Sınıf 7	Radyoaktif maddeler
Sınıf 8	Aşındırıcı maddeler
Sınıf 9	Diğer tehlikeli maddeler

Sınıf 1 patlayıcı maddeler

MADDE7-(1) Patlayıcı madde; kimyasal bir reaksiyon ile çevreye zarar verebilecek ısıda, basınçta ve hızda gaz çıkarabilen sert ya da sıvı maddelerdir. Ayrıca patlayıcı olmadığı halde çeşitli reaksiyonlar sonucunda ısıtıcı, aydınlatıcı, ses verici gazlı ya da duman çıkarıcı bir etki oluşturan Piroteknik maddeler de bu kapsamdadır.

(2)Madde 3’de belirtilen istisnalar hariç olmak üzere patlayıcı madde ve/veya eşyanın, demiryolu ile taşınmasında bu maddelerin taşınması için gönderici tarafından hükümet makamlarından gerekli izin belgelerinin alınması zorunludur. Hükümet makamlarından alınacak izin belgesi olmadan patlayıcı madde ve/veya eşya kesinlikle taşımaya kabul edilmezler.

(3)Patlayıcı maddelerin eşya sınıflandırma kodları ile alt grupları Ek: 2’de yer almaktadır.

Sınıf 2 gazlar

MADDE8-(1) Gazlar üç grupta değerlendirilmektedir. Bunlar;

a) Saf Gazlar

b) Gaz Karışımları

c) Bir ya da birkaç gazın bir ya da birkaç maddeyle karışımını içeren maddelerdir

(2)Kullanıma hazır halde bulunan gazlı içecekler, tehlikeli madde sınıfında değerlendirilmemektedir.

(3)Gazlara ait eşya kodları ve alt grupları Ek: 3’de yer almaktadır.

Sınıf 3 yanıcı sıvılar

MADDE9-(1) Yanıcı sıvılar; belirli bir ısı ve basınç altında buhar gerilimi oluşan, 20 derece sıcaklıkta ve 101.3 kPa standart basınçta tamamen gaz haline gelmeyen ve parlama noktası en fazla 60 derece olan maddelerdir.

(2)Parlama noktası 60 dereceden fazla olan ve 60 dereceye kadar bir sıcaklıkta taşınacak erimiş haldeki sıvı ve katı maddeler ile, hassaslığı giderilmiş sıvı patlayıcı maddeler de yanıcı sıvı madde olarak değerlendirilir.

(3)Yanıcı sıvılara ait eşya kodları Ek: 4’te yer almaktadır.

Sınıf 4.1 yanıcı katı maddeler, kendiliğinden aktif hale gelen maddeler ile hassasiyeti giderilmiş katı patlayıcılar

MADDE10-(1) Yanıcı katı maddeler, kendiliğinden aktif hale gelebilen veya duyarlılığı azaltılmış katı patlayıcı maddelerdir. 4 grupta değerlendirilmektedir:

- a) Kolayca yanabilen katı maddeler (Yanma ve parlama noktası düşük katı maddeler)
- b) Kendiliğinden aktif hale gelen maddeler
- c) Hassaslığı giderilmiş patlayıcı katı maddeler
- d) Otomatik reaksiyon gösteren maddelere bağlı maddeler

(3)Yanıcı katı maddeler, kendiliğinden aktif hale gelen maddeler ile hassasiyeti giderilmiş katı patlayıcılara ait eşya kodları Ek 5’te yer almaktadır.

Sınıf 4.2 kendiliğinden tutuşmaya/yanmaya elverişli maddeler

MADDE11-(1) Kendiliğinden yanmaya meyilli maddeler iki grupta değerlendirilmektedir:

a) Küçük miktarda olsa bile hava ile teması halinde 5 dakika içinde yanan sıvı ya da yakıt olan karışımlar ve priforik maddeler ile enerji alımı olmadan hava ile teması halinde ısınabilen maddeler ve nesnelere.

b) Oksijen (Hava) yokluğunda bile, aşırı derecede ekzotermal değişime uğrayabilen ısı açısından istikrarsız maddelerdir.

(2)Kendiliğinden tutuşmaya/yanmaya meyilli maddelerin eşya kodları Ek: 6’de yer almaktadır.

Sınıf 4.3 su ile temasta yanıcı gaz çıkaran maddeler

MADDE12-(1) Su ile temasta yanıcı gaz çıkaran maddeler ile su ile reaksiyon halinde, parlayıcı, yanıcı, patlayıcı karışımlar oluşturabilecek tehlikeli yanıcı gazlar çıkaran maddeler veya bu maddeleri içeren nesnelere kapsamaktadır.

(2)Su ile temasta yanıcı gaz çıkaran maddelerin eşya kodları Ek:7 yer almaktadır.

Sınıf 5.1 yakıcı maddeler

MADDE13-(1) Yakıcı Maddeler, genel olarak, oksijen bırakarak kendileri yakıcı olmasalar bile diğer maddelerin oksitlenmesine ve/veya yanmasına yol açan ya da olanak sağlayan maddeler ile bu tür maddeleri içeren nesnelere kapsamaktadır.

(2)Yakıcı maddelerin eşya kodları Ek:8 yer almaktadır.

Sınıf 5.2 organik peroksitler

MADDE14-(1) Organik peroksitler ve organik peroksit preparatlarını kapsamaktadır.

(2)Organik peroksitlerin grupları Ek: 9’da yer almaktadır.

Sınıf 6.1 zehirleyici maddeler

MADDE15-(1) Zehirleyici (toksik) maddeler, bilinen ya da hayvanlar üzerinde yapılan denemeler sonucunda etkisi ve zararı görülen ya da tespit edilen, farklı miktar ve süre ile maruz kalındığında veya etkileşiminde insan ve çevre sağlığını bozabilen, tenneffüs, deriye nüfuz ya da enjeksiyon yoluyla ölüme yol açabilen maddelerdir.

(2)Zehirleyici maddelerin eşya kodları Ek: 10’da yer almaktadır.

Sınıf 6.2 bulaşıcı maddeler

MADDE16-(1) Bulaşıcı maddeler; hastalık içeren, hastalık taşıyan veya hastalığın oluşmasına yardımcı unsurlar içerdiği bilinen ya da herhangi bir rahatsızlık oluşturması olası maddelerdir.

(2)Bulaşıcı Madde grupları Ek:11’da yer almaktadır.

Sınıf 7 radyoaktif maddeler

MADDE17(1) Radyoaktif maddeler, radyo nükleit içeren maddelerdir. Radyoaktif maddelerin taşınmasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından çıkarılan “Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliği” uygulanır. Radyoaktif maddelerin demiryollarında taşınmak üzere kabulü, depolanması, demiryolu araçlarına yüklenmesi, taşınması ve boşaltılması işlemleri bir bütün olarak TCDD Genel Müdürlüğü yetki ve denetimindedir.

(2)Madde 3’de belirtilen istisnalar hariç olmak üzere Radyoaktif maddelerin demiryolu ile taşınmasında bu maddelerin taşınması için gönderici tarafından gerekli tüm idari izin belgelerinin alınması zorunludur. Hükümet makamlarından alınacak izin belgesi olmaksızın diğer ilgili işlem ve gereklilikleri sağlanmış olsa dahi bu radyoaktif maddeler kesinlikle taşımaya kabul edilmezler.

(3)Radyoaktif olarak anıldığı halde bu sınıf içinde değerlendirilmeyen ya da bu sınıfa girmeyen istisnai radyoaktif maddeler Ek: 12’de yer almaktadır. Ek: 12’ de belirtilmemiş tüm radyoaktif maddeler, Sınıf 7 kapsamındadır.

Sınıf 8 aşındırıcı maddeler

MADDE18-(1) Aşındırıcı maddeler;

Kimyasal aksiyonları nedeniyle temas halinde oldukları derinin ve mukozanın örtü dokusunu etkileyen ya da bir sızıntı durumunda başka yüklerde veya taşıma yöntem ve bileşenlerine zarar verebilen ya da bunları bozabilen, aşındıran, yıpratıcı ve benzeri etki gösteren ve içeren maddeleri ve nesnelere kapsamaktadır.

(2)Aşındırıcı maddelerin eşya kodları Ek: 13’de yer almaktadır.

Sınıf 9 diğer tehlikeli maddeler

MADDE19-(1) Diğer tehlikeli maddeler, yukarıda belirtilen tehlikeli madde sınıflarından ayrı maddeler olup depolama, yükleme, taşıma ve boşaltma sırasında tehlike arz eden maddeleri ve nesnelere kapsamaktadır. Bu maddelerin taşınmak üzere kabulü, depolanması, demiryolu araçlarına yüklenmesi, taşınması ve boşaltılması işlemleri bir bütün olarak TCDD Genel Müdürlüğü iznine tabidir.

(2)Diğer tehlikeli madde eşya kodları Ek:14’de yer almaktadır.

Demiryolu ile taşınması ve demiryolu idaresine ait tesislerde depolanması yasak olan maddeler

MADDE20-(1) Demiryolu ile taşınması ve Demiryolu İdaresine ait tesislerde depolanması yasak olan maddeler şunlardır;

a) Gerek bu Genel Emirde gerekse RID Yönetmeliğinde taşınması hakkında herhangi bir düzenleme bulunmayan ya da tehlike arz eden maddeler,

b) Demiryolu ile taşınacak karayolu ve denizyolu araçlarında yüklü ADR ve İMDG yönetmeliklerinde taşınmaları hakkında herhangi bir düzenleme bulunmayan tehlikeli maddeler,

c) RID Anlaşmasının 3.bölümü veya bu yönetmeliğin ekinde yer alan tehlikeli madde listesinde demiryolu ile taşınmasının yasak olduğu ibaresi bulunan maddeler,

ç) Taşınmasına TCDD Genel Müdürlüğü tarafından izin verilmesi durumu hariç olmak üzere tüm tehlikeli maddeler,

d) Taşınması hükümet makamları tarafından yasaklanan tehlikeli maddeler,

e) Bu Genel Emrin 6ncı maddesinde belirtilen tehlikeli madde sınıflarından,

Sınıf 1:Patlayıcı Maddeler, Sınıf 5.2 Organik Teroksitler, Sınıf 6.1: Zehirleyici Maddeler, Sınıf 6.2: Bulaşıcı Maddeler ile istisnalar hariç Sınıf 7 kapsamındaki tüm Radyoaktif Maddeler, demiryolu ve tesislerinde depolanamaz.

Yükleme ve boşaltma tesisleri

Madde 21-(1) İstasyon içinde tehlikeli madde yükleme, boşaltması yapılacak yerler,

a) TCDD tarafından belirlenir. Gönderici veya alıcının talebi halinde bu yerler TCDD tarafından özel sözleşmeler ile ilgililerine kiralanabilir.

b) TCDD tarafından tehlikeli madde yükleme boşaltmaları için gönderici ve alıcılara tahsis edilecek yerlerin kullanımı için yetkili kuruluşlardan gerekli izinlerin alınması, güvenlik önlemleri ve emniyet tesislerinin ilgililerince kurulması zorunludur.

c) Tehlikeli madde yükleme ve boşaltma yapılacak yol ve rampalar ile istasyon, bina, diğer eşya yükleme ve boşaltılmasında kullanılan yol, rampa, katener, sinyalizasyon, depo gibi demiryolu tesisleri arasında özel bir düzenleme olmadığı sürece güvenlik için TCDD Genel Müdürlüğü tarafından uygunluğu belirlenen kısıt ve mesafeler sağlanmalıdır.

ç) Demiryolu ile taşınmak üzere göndericinin kendi imkânlarıyla tehlikeli madde yerleştirilen taşıma kaplarının yüklenmesinde bu Genel Emir esas olmak üzere; Madde 5’de belirtilen mevzuat uygulanır.

d) TCDD işyerleri veya iltisak hatlarında tehlikeli madde yükleme ve boşaltmalarından sonra çevre ile vagonların temizliği ve dezenfekte edilmesi, vagon kapı ve kapaklarının kapatılması, dikmelerin yerine takılması gibi tüm işlemler göndericiye aittir.

e) Tehlikeli madde yükleme ve boşaltma işlemlerinde görevli kişilerin, çalışma sırasında uygun kıyafet giymeleri gibi İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetmeliğinde belirtilen tüm hususların sağlanması yanında, bu kişilerin yükleme boşaltma sırasında uğrayacakları zararlar da dahil olmak üzere ilgili tüm iş ve işlemlerde can ve mal güvenliğinin sağlanması için gerekli emniyet önlem ve tedbirlerinin alınması gönderici sorumluluğundadır.

Tehlikeli maddelerin depolama tesisleri

MADDE22-(1)TCDD sahasında tehlikeli maddelerin depolanması ve tehlikeli madde yüklü taşıma kaplarının, hareketli sarnıç ve sarnıç vagonların bekletilmesi;

a) Bu Genel Emrin 6ncı maddesinde belirtilen tehlikeli madde sınıflarından, Sınıf 1: Patlayıcı maddeler, Sınıf 6.1: Zehirleyici maddeler, Sınıf 6.2: Bulaşıcı maddeler, Sınıf 7: Radyoaktif maddeler sınıfına giren tehlikeli maddelerin TCDD saha ve işyerlerinde depolanmalarına, vagon veya yükleme kapları içinde bekletilmesine veya vagonlara yüklenmek üzere TCDD İşyerlerine getirilen karayolu araçları içinde bekletilmesine izin verilmez.

b) Tehlikeli maddelerin TCDD İşyerlerinde depolanması için kullanılacak alan veya yerler özel sözleşmelerle TCDD tarafından ilgililerine kiraya verilebilir. Kiralanan bu yerlerin kullanılması için ilgililerce görevli ve yetkili kuruluşlardan gerekli izinlerin alınması ve emniyet tesislerinin kurulması da zorunludur.

c) Kara hava ve deniz ulaşım sistem ve alt sistemleri ile demiryolu bağlantılı taşımalarda, tehlikeli madde yüklü taşıma kapları TCDD’ye ait istasyonlarda bu iş için ayrılmış özel alanlarda, en çok 24 saat süre ile bekletilir. Konteynır veya taşıma kapları içinde bulunan tehlikeli maddelerin TCDD işyerlerinde açılması, boşaltılması, değiştirilmesi, aktarılması vb. işlemleri yapılamaz.

ç) Bu Genel Emrin 6ncı maddesinde belirtilen Sınıf 1 Patlayıcı maddeler, Sınıf 6.1 Zehirleyici maddeler, Sınıf 6.2 Bulaşıcı maddeler, Sınıf 7 Radyoaktif maddeler sınıfına giren tehlikeli maddelerin taşınmasında kullanılanlar hariç olmak üzere, tehlikeli madde taşınmasında kullanılan boş taşıma kapları, boş konteynerler gibi nesnelere istasyonlarda ve özel hatlarda yükleme boşaltmaları etkilemeyecek bir alanda en çok 48 saat bekletilebilir. İltisak hatlarında ise TCDD Genel Müdürlüğü Yük Dairesi tarafından verilecek ek izinle süre en çok 72 saate kadar uzatılabilir.

Ambalajlama, etiketleme ve işaretleme

MADDE23-(1) Demiryolu ile taşınması talep edilen tehlikeli maddelerin taşınmasında Ambalajlama, etiketleme ve işaretlemelerle ilgili olarak aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur.

a)Taşıma Kap ve Ambalajları;

1) Demiryolu ile taşınması talep edilen tehlikeli maddelerin taşıma kap ve ambalajların Ulusal ve Uluslararası mevzuata uygunluğunun belgelendirilmesi, tip ve onay numaralarının kap ve ambalaj üzerinde belirtilmesi zorunludur.

2) Ulusal ve uluslararası mevzuata uygunluğu belgelenmeyen, tip ve onay numaraları olmayan taşıma kap veya ambalajları; taşımaya hiçbir şekilde kabul edilmez.

3) Demiryolu ile taşınması talep edilen tehlikeli maddelerin ambalajları ve taşıma kaplarının ulusal ve uluslararası mevzuata uygunluğu, taşıma kapları ve ambalajların üzerinde bulunan tip ve onay numaralarının doğruluğundan gönderici sorumludur.

4) Demiryolu ile taşınması talep edilen tehlikeli maddelerin ambalajları ve taşıma kaplarının ulusal ve uluslararası mevzuata uygun bulunmaması, taşıma kapları ve ambalajların üzerinde bulunan tip ve onay numaralarının doğru olmaması veya uygun nitelikte taşıma kap ve ambalajının kullanılmaması nedeniyle ortaya çıkacak her türlü durumda, gönderici sorumludur.

5) Tehlikeli madde taşıma kap ve ambalajları, taşıma, aktarma veya yükleme boşaltma işlemleri sırasında akıntı, sızıntı vs. yapmamalı, darbelere karşı dayanıklı ve deforme olmamalı, ısı, basınç, nem farkı gibi durumlarda içinde bulunan madde veya nesne kaybına neden olmamalıdır. Ambalajlar ve taşıma kapları, üretici talimatlarına uygun kullanılmalı ve kapatılmalıdır.

6) Taşıma kap ve ambalajları, mevzuata uygun ve herhangi bir kişinin sağlığına, emniyetine, mülküne ve çevreye tehlike arz etmeyecek şekilde imal edilmiş ve muayenesi yapılmış olmalıdır.

b)Ambalaj grupları, numaraları, işaret ve işaretlendirilmesi

Tehlikeli madde taşımalarında kullanılacak ambalajlar uluslararası mevzuata göre üç kategoride değerlendirilir.

I.Grup Ambalaj: Çok tehlikeli maddeler

II.Grup Ambalaj: Orta derecede tehlikeli maddeler

III.Grup Ambalaj: Az (Düşük) derecede tehlikeli maddeler

Ambalajlar cinsine ve imalat ham madde cinsine göre numaralandırılır. Ambalajların üzerinde bulunan numara ve onu takip eden harfler, ambalajın cinsini harf ise ambalajın imal edildiği maddeyi gösterir. Bu amaçla; aşağıda belirlenen rakamlar ve niteledikleri ambalaj cinslerine göre;

1)Varil

2)Ahşap fıçı

3)Bidon

4)Kasa

5)Torba

6)Bileşik ambalaj

7)Hafif madeni ambalajlar

8)Diğer

Numaralandırma yapılır. Başlangıç numaralarını takiben aşağıdaki belirtilen harfler, ambalajların imal edildiği ham maddeleri ifade etmek üzere;

A-Çelik,

B-Alüminyum,

C-Doğal ahşap,

D-Kontrplak,

F-Geri dönüşüm/tekrar oluşturulmuş ahşap,

G- Karton,

- H- Plastik,
- L-Tekstil,
- M-Çeşitli kağıt,
- N-Metal (Çelik ve alüminyum dışında),
- P- Cam, porselen ya da kumlu taş,
- X- Diğer izni alınmış eşya, kullanılmakta ve işaretlenmektedir.

Bunlarla birlikte, ambalaj rakamının yanında bulunan T harfi yardımcı ambalajı, V harfi özel ambalajı, W harfi ise farklı bir imalat tarzı ile üretilen ve yanıcı özellikte ambalajları nitelemektedir.

c)İşaretleme: Tehlikeli maddelerin işaretlenmesinde uyulacak esaslar;

- 1) Tehlikeli maddelerin taşınmasında kullanılacak taşıma kapları, ambalajlar, büyük hazneler ve hareketli sarnıçlar üzerinde imal özellikleri ve taşınacak maddelerin özelliklerine göre gerekli işaretlerin bulunması gereklidir.
- 2) İşaretler taşıma kapları, ambalaj, büyük hazneler ve hareketli sarnıçlar üzerinde her iki taraftan da rahatlıkla görülebilecek/okunabilecek şekilde olmalıdır.
- 3) Taşıma kap, ambalaj, büyük hazneler ve hareketli sarnıçların ulusal veya uluslararası mevzuata göre doğru olarak işaretlenmesi gönderici sorumluluğundadır.
- 4) Taşıma kapları, ambalaj, büyük hazneler ve hareketli sarnıçların üzerinde ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerine göre konulmuş herhangi bir tehlike işareti, söz konusu bilginin güncellenmesi ve düzeltilmesi amacı dışında çıkarılamaz.
- 5) Gönderici, etiketin yanı sıra sevk ambalajlarına, vagonlara, sarnıç konteynerlere ve şahsa ait küçük konteynerlere uygun şekilde, silinemez tehlike işaretleri koyabilir. Ancak bu işaretlerde turuncu renk kullanılamaz.
- 6) Taşıma kap, ambalaj, vagonlar ve büyük taşıma hazneleri, hareketli sarnıçlar ile konteynerlerin üzerindeki işaretler ve plakalar, dayanıklı malzemelerden ulusal ve uluslararası mevzuata uygun standartlarda imal edilmeli ve kullanılmalıdır.
- 7) Uluslararası tehlikeli madde taşımalarında işaretleme, gönderici resmi dili ve uluslararası demiryolu taşımalarına ilişkin sözleşmenin resmi dillerinden birisi ile birlikte yapılmalıdır.
- 8) Gönderici, sızıntı veya yangın gibi muhtemel acil durumlarda, korunma ve duruma müdahale metotları ile yaralanma ve zehirlenme gibi hallerde uygulanması gereken ilk yardım metotları hakkında detaylı bilgi ve belgelerin vagonlarda görülebilir, erişilebilir ve incelenebilir bir yerde bulunmasını sağlar.

ç)Etiketleme: Tehlikeli maddelerin etiketlenmesinde uyulacak esaslar:

- 1) Tehlikeli Madde taşımalarında kullanılan vagon, konteyner, taşıma kap ve ambalajları ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak gönderici tarafından etiketlenir. Yapılan etiketlemenin ulusal ve uluslararası mevzuata uygunluğundan gönderici sorumludur.
- 2) Ulusal ve Uluslararası mevzuat hükümlerine göre konulması gereken etiketlerin dışında karışıklığa sebep olabilecek her türlü etiketin konulması yasaktır.
- 3) Vagon ve konteyner üzerindeki etiketlerin standartlara uygun biçim ve renkte dayanıklı malzemenin imal edilmiş olması gereklidir.
- 4) Tehlikeli maddenin boşaltılmasından ve temizlenmesinden sonra, vagon ve konteynerlerdeki etiketler alıcı tarafından kaldırılır, tehlikeli madde taşınmasında kullanılan vagon ve konteynerlerin boş olarak tekrar aynı madde yüklenmek üzere sevk edilmesi halinde ise etiketler kaldırılmaz.

Tehlikeli madde taşımalarında TCDD tarafından kullanılan etiketler ve kullanılacak uluslararası etiketler ile tehlikeli eşya ve maddelerle ilgili etiketlere ait bilgiler Ek 1'de yer almaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tehlikeli Maddelerin Taşımaya Kabulü ve Yükleme/Boşaltma İşlemleri

Tehlikeli maddelerin taşımaya kabul edilmesi

MADDE24-(1) Tehlikeli maddeler aşağıdaki şekilde taşımaya kabul edilir;

a) Gönderici tarafından taşınması talep edilen tehlikeli maddenin içeriği, NHM ve BM kodu ile birlikte tam olarak bildirilmek zorundadır.

b) TCDD işyerlerince göndericiler tarafından taşınması talep edilen NHM ve BM Kodu belirtilen eşyanın tehlikeli madde statüsünde olup olmadığı kontrol edilir. Yapılan kontrolde tehlikeli madde sınıfına girdiği belirlenen yükün, taşımaya uygun olup olmadığı, taşımaya uygun ise taşıma şartları tespit edilir.

c) Yapılan kontrollerde demiryolu ile taşınmasında bir sakınca olmadığı tespit edilen tehlikeli maddeler hakkında gönderici tarafından gerekli ve açıklayıcı bilgi ve belgeler TCDD işyerine ibraz edilmek zorundadır.

ç) Madde 20'de belirtilen demiryolu ile taşınması ve demiryolu idaresine ait tesislerde depolanması yasak olan maddeler taşımaya kabul edilmezler.

d) TCDD işyerlerince taşımaya kabulü hakkında karar verilemeyen tehlikeli madde taşımaları için bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüklerinden görüş alınır. Bölge Müdürlüklerinin de karar verememesi veya taşımının birden fazla Bölge Müdürlüğü sınırından geçmesi halinde konu Genel Müdürlük Yük Dairesi Başkanlığına iletilerek TCDD Genel Müdürlüğü Yük Dairesi Başkanlığı talimatına göre işlem yapılır.

Tehlikeli madde taşınacak vagonlar

MADDE25-(1) Tehlikeli madde taşımalarında;

a) Ulusal ve uluslararası mevzuatta yer alan vagonlar kullanılır.

b) Sarnıç konteynerler dışında tehlikeli madde taşımalarında kullanılan vagon, kapalı tipte sabit alın ve sabit yan duvarlı olmalıdır.

c) Sarnıç konteynerler dışında kalan tehlikeli madde yüklü taşıma kaplarının açık vagonlarla taşınması, Genel Müdürlük Yük Dairesi Başkanlığından alınacak talimata göre yapılır.

Tehlikeli maddelerin yükleme/boşaltma işlemleri

MADDE26-(1) Tehlikeli maddelerin Vagonlara ve Konteynirlara, yüklenmesi ve boşaltılması işlemleri aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Yükleme/boşaltma işlemlerinde taşıma miktarı, katı maddeler, erimiş, sıvılaştırılmış, soğutularak sıvılaştırılmış, basınç altında eritilmiş gazlar için kilogram, sıvı maddeler ve komprime gazlar için litredir.

b) Tehlikeli madde yükleme/boşaltma işlemleri öncelikle TCDD dışındaki iltisak hattı veya özel hat üzerinde yapılır, bunun mümkün olmaması halinde TCDD İşyerlerinin tehlikeli madde yükleme/boşaltma işlemleri için uygun olması şartıyla bu iş için ayrılmış olan kapalı ve/veya açık alanlarda yapılır.

c) Tehlikeli maddelerin vagonlara yüklenmesi ve boşaltılması sırasında gerekli tüm emniyet tedbirlerinin alınması gönderici yükümlülüğündedir. Emniyet tedbirleri alınmadan yükleme/boşaltma işlemi yapılması durumunda TCDD sorumlu değildir.

ç) Tehlikeli maddelerin, taşıma kap ve ambalajları ile yüklendiği vagon ve konteynerlere ilişkin her tür emniyet tedbiri gönderici sorumluluğundadır.

d) Tehlikeli madde yüklü vagonlara yükleme / boşaltma yapılırken, vagonların el frenleri kesinlikle sıkılmalıdır. Vagonların hareketini engelleyici tedbirler gönderici/alıcı tarafından alınır.

e) Hareketli, sarnıç, tank, konteyner gibi yükleme araçları dışında kalan, dökme, koli veya taşıma kapları ile ambalajlanan likit olmayan maddelerinde kapalı tipte vagonlar tahsis edilirler.

f) Tehlikeli madde taşımalarına tahsis edilen sarnıç vagonlarının tüm vanaları ve üst kapakları vagon boşaltıldıktan sonra, kapatılması alıcı sorumluluğundadır.

g) Vagonların yüklenmesi, boşaltılması, seyri ve park etmesi sırasında tesis içerisinde veya yakınında tütün mamulleri kullanılmaz, gaz lambası bulundurulmaz, herhangi bir nedenle ateş yakılmaz, parlama veya tutuşmaya müsait maddelere ve parlama/yanma oluşmasına karşı gerekli önlem ve tedbirler gönderici/alıcı tarafından alınır. Aydınlatma ve ısıtma için uygun nitelikte cihazlar kullanılır.

ğ) Yeterli aydınlatma ve güvenlik teçhizatı bulunmayan işyerlerinde tehlikeli maddelerin akşam, gece, alacakaranlık, karanlık veya yetersiz görüş durumlarında yükleme boşaltma işlemi yapılması halinde TCDD'nin sorumluluğu bulunmamaktadır.

h) Tehlikeli madde taşımada kullanılan ve boşaldıktan sonra tekrar tehlikeli madde yüklenmeyecek boş vagonların taşımalarında kullanılan belgelerin "NOT" hanesine, en son taşınan tehlikeli madde cinsi ve kodu yazılır.

ı) Tehlikeli maddelerin yüklenmesi/boşaltılması sırasında sağlığa, çevreye, altyapı ve tesislere zarar verilmemesi için gönderici veya alıcı tarafından her türlü emniyet tedbirleri ve önlemleri alınır.

i) Tehlikeli madde veya eşyanın denizyolundan demiryoluna veya demiryolundan deniz yoluna aktarılması; gönderici veya alıcı tarafından tüm emniyet tedbirlerinin alınması kaydıyla yükleme/boşaltma/aktarma işlemleri demiryolu ve liman sahasında bu iş için ayrılmış özel alanlarda yapılır.

j) Yetkili temsilci olmadan ve yazılı izin alınmaksızın kapalı vagon, konteyner ve paketler, sevkiyat süresince açılmaz.

k) Boşaltma işlemlerinden önce vagon ve konteynerlerin mühür ve kilitlerinin sağlam ve eksiksiz olduğu kontrol edilir.

l) Patlayıcı maddelerin yükleme boşaltma işlemlerinde kullanılacak mekanik teçhizat, emniyet kurallarına uygun ve sağlam olmalıdır.

m) Mühimmat taşıyıcı askeri trenlerin çıkış istasyonu tarafından trenin hareketinden hemen sonra varış istasyonuna bilgi verilir. Varış istasyonu tarafından yükleme ve boşaltmanın bir an önce başlamasını ve en kısa sürede bitirilmesini teminen yükün varış zaman bilgileri alıcıya bildirilir ve değişiklik halinde bu bilgiler güncellenir.

n) Mühimmat taşıyan askeri trenlerin yükleme ve boşaltma işlemleri mümkün olan en kısa sürede bitirilir. Yükleme boşaltma işlemleri tamamlanamayan mühimmat yüklü askeri tren, vagon ve konteynerler ile yük emniyeti, ilgili askeri birimlerce sağlanır.

o) Tehlikeli maddelerin yükleme ve boşaltma işlemleri mümkün olabildiğince görüşe uygun gündüz saatlerinde veya eşdeğeri aydınlatma sağlanarak yapılır. Boşaltılan vagon veya konteyner yüklü tehlikeli maddeler alıcı tarafından azami sekiz saat içinde TCDD işyerleri sınırları dışına çıkarılır.

ö) Tehlikeli maddelerin yükleme-boşaltma işlemi yapıldıktan sonra taşımaya kabulünden önce, lojistik personeli (lojistik personeli bulunmayan yerlerde gar ve istasyon personeli) ile vagon teknisyenince vagonların, kapı kapak, vanalarının tam olarak kapatılıp kapatılmadığı, akma, sızma, taşma vb. olup olmadığı ve etiketlenmenin yapıp yapılmadığı titizlikle kontrol edilir. Herhangi bir fark veya düzensizlik olması durumunda vagonlar taşımaya kabul edilmez.

p) Bölge Müdürlüklerince tehlikeli madde yükleme/boşaltma yapılan işyerlerinde veya taşıma güzergâhında gerek görülmesi halinde kolluk kuvvetleri ile işbirliği yapılarak emniyet tedbirleri alınır.

r) Yükleme-boşaltma, taşıma ve bekleme sırasında, ilgisiz ve yetkisiz hiçbir kişi tehlikeli madde yüklü vagon ve/veya konteynerlere 25 metreden daha yakın bir mesafeye yaklaştırılmaz. Patlayıcı madde yüklü vagon ve konteynerler hırsızlığa ve diğer yetkisiz erişimlere karşı korunmak üzere iş yerlerince gerekli tedbirler alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Manevra, Tren Teşkili, Tren Sevki, Feribot ve Tüp Geçitler

Manevra

MADDE27-(1) Manevralar aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Tehlikeli madde yüklü vagonların manevralarında herhangi bir tehlike ve zarar meydana gelmemesi için gerekli önlemler önceden alınacaktır. Patlayıcı madde yüklü vagonların manevrasında bu vagonlar ile lokomotif arasında patlayıcı madde yüklü olmayan en az 4 (dört), patlayıcı ve yanıcı madde yüklü vagonların manevrasında bu vagonlar ile lokomotif arasında en az 1 (bir) emniyet vagonu verilir.

b) Manevralar lokomotifin teknik özelliklerine bağlı olarak yapılacak ve kesinlikle atma ve kaydırma manevra yapılmayacaktır.

c) Yükleme ve boşaltma tesisleri içerisinde vagonlara ve diğer taşıma araçlarına yükleme/boşaltma yapılırken kesinlikle manevra yapılmaz ve manevra lokomotifi tesis içerisine alınmaz.

ç) Vagonlara tehlikeli madde yükleme/boşaltma yapılırken, vagonların önüne ve arkasına uzaktan görülebilecek şekilde kırmızı bayrak veya ortası kırmızı kenarı beyaz yuvarlak levha konulması zorunludur.

d) Gönderici, vagonun yükleme işlemi tamamlandıktan sonra yükleme işinin bittiğini belirten bir belgeyi imzalayarak TCDD yetkilisine verecektir.

e) Tehlikeli eşya yüklü vagonların manevraları gündüz saatleri içerisinde yapılacaktır. Yeterli aydınlatma ve güvenlik teşkilatı olmayan iş yerlerinde görüşe engel, alacakaranlık veya karanlık gün durumunda manevra yapılmayacaktır.

f) Tehlikeli madde yüklü vagon bulunan trenler, yeterli emniyet ve aydınlatma teşkilatı olmayan istasyonlarda bekletilmez ve manevra işlemine tabi tutulmaz.

g) Manevrayı yapan ve manevra sahasında bulunan TCDD görevlilerinin hiçbirinin üzerinde yanıcı, patlayıcı, yakıcı, yanmayı ve patlamayı kolaylaştırıcı eşya/madde bulundurulmamalıdır.

ğ) Manevra sahasına yetkisiz ve üçüncü şahısların girmesi yasaktır.

h) Uzun ağaç, köprü aksamı, ray ve inşaat malzemesi gibi uzun eşya yüklü vagonlar manevralarda ve tren teşkilinde emniyet vagonu olarak kullanılamaz.

Tren teşkili

MADDE28(1) Tren teşkili aşağıda belirtildiği şekilde yapılacaktır.

a) Tehlikeli madde yüklü vagonlar, yük trenleri ile gönderilir, yolcu taşıyan trenlere verilmez. Tehlikeli madde taşımaları mümkün olduğu ölçüde blok yük trenleri ile yapılır.

b) Tren teşkilinde tehlikeli eşya yüklü vagonlar gruplar halinde bulundurulur. Patlayıcı madde yüklü vagonlar ise en fazla dörderli gruplar halinde her gurubun arasında ve lokomotif ile aralarında patlayıcı madde ve bu genel emrin 27nci maddesinin h bendinde sayılan eşya yüklü olmayan en az dört emniyet vagonu bulundurulur. Dizinin tamamının patlayıcı madde yüklü vagonlardan oluşması halinde ise lokomotifin arkasına bu genel emrin 27nci maddesinin h bendinde sayılan eşya yüklü olmayan tek bir emniyet vagonu bağlanır. Arka destek verilen trenlerdeki arka destek lokomotifi ile tehlikeli madde yüklü vagonlar arasında da eşya türüne göre yukarıda belirtilen emniyet vagonları bulundurulur.

c) Münferit olarak yapılacak tehlikeli madde taşımalarında vagonlar, baştaki ve sondaki lokomotiflerden uzak, trenin ortasına verilir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda bu maddenin "b" bendi hükümleri uygulanır.

ç) Patlayıcı maddeler frensiz veya frenleri iptal edilmiş vagonlara yüklenir. Vagonların üzerlerine patlayıcı madde etiketi konulur. Ayrıca ön ve arkasındaki ilk emniyet vagonlarının da frenleri iptal edilir. Vagonların el frenleri kesinlikle çalıştırılmaz.

d) Tehlikeli madde yüklü vagonların önüne ve arkasına verilecek emniyet vagonları tehlikeli madde yüklü vagonların gideceği son istasyona veya daha ileriye gidecek vagonlardan seçilir.

e) Teşkilatı tamamen tehlikeli madde yüklü veya tehlikeli madde taşımada kullanılan boş vagonlardan veya konteynerlerden oluşan blok trenlerin azami uzunluğu, çalışacağı bölgedeki en kısa istasyonun faydalı uzunluğundan daha uzun olamaz.

Teşkilatında tehlikeli madde taşıyan vagonların bulunduğu trenlerin sevki

MADDE29-(1) Teşkilinde tehlikeli madde taşıyan vagon bulunan trenlerin sevki;

a) Teşkilinde tehlikeli madde yüklü vagon bulunan trenler, tren şefi veya bu görevi yerine getiren personel tarafından teslim alınmadan önce kontrol edilir. Bu kontroller sırasında vagon mühürleri ile birlikte vagonlarda akma, sızma, taşma ve benzeri veya herhangi bir fark ya da düzensizlik olup olmadığına azami dikkat gösterilir. Bu uygulamalar tren personelinin değiştiği veya trenin beklediği her işyerinde yinelenir.

b) Tren şefi veya bu görevi yerine getiren personel tarafından taşıma evrakı ile birlikte tehlikeli madde yüklü vagonlarla ilgili açıklayıcı bilgileri içeren gerekli belgeler imza karşılığı teslim alınırlar. Bu uygulamalar tren personelinin değiştiği her işyerinde yinelenir.

c) Teşkilatında tehlikeli madde yüklü vagon bulunan treni gönderen TCDD çıkış istasyonu, yüklemeyi yapan TCDD biriminden alacağı bilgileri trenin hareketinden önce tren personeline ve taşıma güzergahı üzerinde bulunan Bölge Müdürlüklerine ve istasyonlara bildirir. Ayrıca çıkış istasyonu, tren teşkilinde tehlikeli madde yüklü vagon olduğu bilgisini trenin trafik cetveline yazarak tren personeline imza karşılığı tebliğ eder.

ç) Askeri makamlar tarafından talep edilmesi ve TCDD Genel Müdürlüğü Yük Dairesi Başkanlığınca uygun bulunması şartı ve talimatıyla treni gönderen işyerince bu maddenin (c) bendinde belirtilen hükümler uygulanmaz.

d) TCDD çıkış istasyonunun bağlı bulunduğu Bölge Müdürlüğü tarafından gerek görülmesi halinde teşkilinde tehlikeli madde yüklü vagonların bulunduğu trenin geçeceği güzergah üzerinde bulunan kolluk birimlerine haber verilir, birden fazla Bölge Müdürlüğü sınırlarından geçilmesi halinde çıkış istasyonunun bağlı olduğu Bölge Müdürlüğü diğer Bölge Müdürlükleri ile gerekli koordinasyonu sağlar.

e) Trenin seyri esnasında lokomotifte görevli makinistler gerek yolda gerekse duruş ve kalkışlarda tren dizisinde sarsıntı olmamasına dikkat eder. Trende görevli diğer personelin de bu vagonların yanında yanıcı ve yanmayı kolaylaştırıcı madde bulundurmaları sakıncalıdır.

f) Teşkilatında tehlikeli madde yüklü vagon bulunan trenler zorunlu haller dışında aydınlatma ve güvenlik teşkilatı olmayan istasyonlarda bekletilmez. Zorunlu hallerde bekletilmeleri durumunda ise mümkün olan en kısa sürede hareket etmeleri sağlanır.

h) Tehlikeli madde yüklü vagon bulunan trenler, köprü, viyadük, tünel gibi özel yapılar ile benzeri kapalı yer ya da yolcu peronlarında hiçbir durumda bekletilemez.

g) Derince-Bandırma-Tekirdağ ve tersi yönünde feribot geçişlerinde; tehlikeli madde yüklü vagonlar, yetkili makamlar tarafından aksine bir düzenleme yapılmadıkça kendi sınıflarına göre gruplandırılarak özel feribotla ulusal ve uluslar arası mevzuat doğrultusunda yetkili merciler tarafından belirlenen saatlerde geçirilir. Patlayıcı ve parlayıcı madde yüklü vagonların feribot geçişleri için önceden TCDD Yük Dairesi Başkanlığından izin alınır. İzin alınmayan vagonlar (3.Şahıs vagonları dahil) feribota kabul edilmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kaza ve Olaylarda Alınacak Tedbirler

Kaza ve olaylarda alınacak tedbirler

MADDE30-(1) Kaza ve olaylarda aşağıdaki tedbirler alınır;

a)Tehlikeli maddelerin taşınması sırasında meydana gelecek kaza ve olaylar trende görevli personel tarafından derhal olayın gerçekleştiği yerin bağlı olduğu Bölge Müdürlüğüne ve tehlikeli madde hakkındaki açıklayıcı belgelerde belirtilen göndericiye ve alıcıya bildirilir.

b)Tren personelinin tehlikeli madde belgelerinde belirtilen gönderici ve/veya alıcıya haber verme imkânı olmaması halinde bu görev olaydan bilgi sahibi olan Bölge Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

c) Tehlikeli maddelerin yükleme boşaltma ve manevraları sırasında meydana gelecek kaza veya olaylarda kaza veya olayı gören/bilgi sahibi olan ilk TCDD personeli durumu derhal olayın gerçekleştiği işyerine ve Bölge Müdürlüğüne bildirir.

ç)Kaza/olaydan bilgi sahibi olan TCDD birimi durumu tehlikeli madde belgelerinde belirtilen gönderici ve alıcıyla ile birlikte kaza/olay yerine en yakın mülki idareye, emniyete, (varsa) itfaiye teşkilatına bildirir. Ayrıca, göndericiye ve alıcıya bildirilmek üzere, çıkış/varış istasyonlarına bilgi verir.

d)Meydana gelen kaza ve olay nedeniyle tehlikeli madde yüklü vagonların/araçların aktarılması gerektiğinde, tehlikeli madde yükleme/boşaltma ve aktarma işlemleri özellik arz ettiğinden her türlü tedbir gönderici ve alıcı tarafından alınır. Aktarma işlemi de gönderici/alıcı tarafından yapılır.

e) Meydana gelen kazada, tehlikeli madde yüklü araç/vagonların hasar görmemesi halinde, muayenesinde sakınca olmadığı tespit edilen araç/vagonların sevklerine izin verilir. Yapılan muayenede araç/vagonlarda sızıntı, dökülme veya ambalaj bozulması gibi sevke aykırı bir durum oluşması halinde bu maddenin (a) bendinde belirtilen işlemler yerine getirilir.

f) Taşıma sırasında tehlikeli madde yüklü vagonlarda tespit edilecek mühür kopması, taşıma düzensizliği gibi durumlarda TCDD'nin ilgili mevzuatlarına göre işlem yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Gönderici, Taşıyıcı ve Alıcının Yükümlülükleri/Sorumlulukları

Tehlikeli maddelerin taşınması sırasında, gönderici, taşıyıcı ve alıcının yükümlülükleri/sorumlulukları

MADDE31-(1) Taşıma sırasında meydana gelecek kaza/olaylarda TCDD'nin taraf olduğu Ulusal veya Uluslararası mevzuata göre işlem yapılır.

Göndericinin Yükümlükleri/Sorumlulukları

MADDE32-(1) Göndericinin yükümlükleri ve sorumlulukları aşağıda belirtildiği gibidir:

a)Gönderici, Tehlikeli Eşya sınıfının doğru belirlenmesinden, mevzuata uygun olarak ambalajlanmasından, etiketlenmesinden ve işaretlenmesinden sorumludur.

b)Gönderici, Tehlikeli Eşyanın mevzuatta belirtilen adını, sınıfını, kodunu ve varsa ticari adını taşıma belgesinin üzerine yazmakla yükümlüdür.

c) Gönderici, taşınmasını talep ettiği tehlikeli madde hakkındaki tüm açıklayıcı bilgileri yazılı belge olarak TCDD işyerine vermekle yükümlüdür.

ç) Gönderici, tehlikeli maddelerin ambalajlanmasından, yüklenmesinden, yüklenen eşyanın vagon içinde/üzerinde emniyete alınmasından ve bu işleri yaparken her türlü güvenlik ve emniyet tedbirlerinin alınmasından sorumludur.

d)Gönderici, yükleme sırasında oluşabilecek her türlü kaza, yangın ve sabotaja karşı tüm güvenlik ve emniyet tedbirlerini alır.

e) Gönderici, kamunun can, mal, sağlık ve çevre güvenliği ile kendi tesis ve faaliyetlerini tehdit eden veya olumsuz etkileyen bir durum oluştuğunda, kamu yetkililerini ve bundan etkilenme ihtimali bulunan ilgilileri haberdar eder, tehdidin niteliği ve niceliği ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri tüm ilgililerine bildirir.

f) Gönderici, sigorta yükümlülüğü kapsamında bulunan çalışmalarda, tesis ve/veya faaliyetleri sigortalatır.

g)Gönderici, ambalajların imal edildiği malzeme dahil, muhteviyatı ile hata ve yetersizliklerinden sorumludur.

ğ)Gönderici, taşımaya veya teslimine engel durumlarda, taşıyıcı taleplerine zamanında cevap vermek ve müdahale etmek zorundadır.

h) Göndericinin kusurundan kaynaklanan olaylarda, üçüncü şahıslara verilen zarar ve ziyandan gönderici sorumludur. Bu gibi olaylarda TCDD'nin herhangi bir sorumluluğu bulunmaz.

1) Taşınması yasaklanmış olan eşyanın yanlış beyan edilerek TCDD’ce taşınması nedeniyle doğabilecek sonuçlardan/olaylardan gönderici sorumludur.

i) Tehlikeli maddelerin yükletilmesi, boşaltılması ve aktarılması sırasında cana, mala, sağlığa, çevreye, altyapı ve tesislere verilen tüm zarar ve ziyandan gönderici sorumludur.

Taşıyıcının yükümlülükleri/sorumlulukları

MADDE33-(1)TCDD, taşımak için kabul ettiği tehlikeli eşyanın teslim alındığı andan alıcıya teslim edildiği zamana kadar geçen süre zarfında korunmasından sorumludur.

(2) Ancak, yükleme hatalarından kaynaklanan veya eşyanın taşımaya kabul edildiği andan alıcıya teslim edildiği zamana kadar ortaya çıkacak ambalajların ve ambalajların üzerindeki işaret ve numaraların yetersiz ve hatalı oluşundan yük ve/veya içerisindeki maddelerden kaynaklanan kusur/zarar/ziyan/hasar/kaza ve olaylardan taşıyıcı sorumlu değildir.

Alıcının yükümlülükleri/sorumlulukları

MADDE34-(1) Alıcının yükümlülükleri ve sorumlulukları aşağıda belirtildiği gibidir.

a) Boşaltılmak üzere alıcı emrine verilen vagon ve diğer taşıma araçlarının süresi içerisinde emniyetle boşaltılmasından,

b) Boşaltılan vagon ve diğer taşıma araçlarının temizlenmesinden ve dezenfekte edilmesinden, boşaltılan vagon ve diğer taşıma araçlarında kalacak tüm atıklardan ve bu atıkların sebep olacağı tüm etki/zarar/ziyan/hasar/kaza ve olaylardan,

c) Boşaltılan vagon ve diğer taşıma araçlarının üzerindeki etiketlerin kaldırılmasından,

ç) Boşaltma ve aktarma işlemleri sırasında kaza, yangın ve sabotaja karşı her türlü emniyet tedbirlerinin alınmasından, alıcı kusurundan kaynaklanan her türlü zarardan,

d) Boşaltma işlemi sırasında görevlendirdikleri kişi veya kullandıkları ekipman ve teçhizattan kaynaklanan kusur/zarar/ziyan/hasar/kaza ve olaylardan, alıcı sorumludur.

e) Alıcının kusurundan kaynaklanan olaylarda, üçüncü şahıslara verilen zarar ve ziyandan alıcı sorumludur. Bu gibi olaylarda TCDD’nin herhangi bir sorumluluğu bulunmaz.

f) Tehlikeli maddelerin yükletilmesi, boşaltılması ve aktarılması sırasında cana, mala, sağlığa, çevreye, altyapı ve tesislere verilen tüm zarar ve ziyandan alıcı sorumludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Danışmanlığı, Acil Eylem Planları

Güvenlik Danışmanlığı;

MADDE35-(1) Tehlikeli maddelerin demiryolu ile taşınması sırasında, gönderici ve alıcılar ya da bunlar adına yükleme boşaltma yapan özel ve/veya tüzel şahıslar, bünyelerinde ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde güvenlik danışmanları bulundurmak veya taşımalara ilişkin görevlendirilen uzman güvenlik danışmanı özel/tüzel kişilerin yazılı taahhütlerini TCDD yetkililerine bildirmek ve onay almak zorundadır.

(2) Silah ve Mühimmat üretimi ve araştırma geliştirme faaliyetleri yapan ve bu amaçla patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddeleri kullanan üreten ve taşıyan kamu kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda, tam zamanlı bir iş güvenliği uzmanı çalıştırılması halinde ve TS 18001 İş Güvenliği Yönetim Bilgi Sistemi Belgesi ve ISO 9001 Kalite Belgesine sahip olunması durumunda TCDD Genel Müdürlüğü onayıyla patlayıcı madde güvenlik danışmanı aranmaz.

(3) Bu Genel Emirde belirtilen faaliyetlerle ilgili iş mevzuatı denetim hükümleri saklıdır.

Acil eylem planları

MADDE36-(1) Tehlikeli madde Taşımacılığı yapılan işyerlerinde bağlı buldukları Bölge Müdürlükleri tarafından tehlikeli madde yükleme, boşaltma, aktarma, depolama ve taşımacılığı sırasında ortaya çıkacak her türlü durum karşısında uygulanmak üzere “Acil Eylem Planları” hazırlanır.

(2) Acil eylem planları işyerlerinde ilgili personele tebliğ edilir ve görülecek yerlere asılır. Bölge Müdürlükleri tarafından İşyerlerinde görevli personele acil eylem planı hakkında eğitim verilir.

(3) Acil eylem planlarının hazırlanmasında TCDD dışında ve konu hakkında uzman kişi veya kurumlardan yardım alınabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Hakkında Verilecek Eğitimler

Eğitim türleri

MADDE37-(1) Tehlikeli madde taşımacılığında görev alacak TCDD personeline verilecek eğitimler Genel Bilgilendirme Eğitimi, Göreve Özgü Eğitim ve Güvenlik Eğitimi olmak üzere üç farklı eğitim verilir.

(2)Bu eğitimler gerek görülmesi halinde TCDD dışında uzman kurum, kuruluş veya kişilerden alınabilir.

Genel bilgilendirme eğitimi

MADDE38-(1) Genel Bilgilendirme Eğitiminde TCDD personeline tehlikeli madde taşımacılığı hakkında genel bilgiler ve ilgili mevzuat hükümlerine ilişkin bilgiler verilir.

Göreve özgü eğitim

MADDE39-(1)Göreve Özgü Eğitim; tehlikeli madde taşımacılığı hakkındaki Yönetmelik ve ilgili mevzuat ile yükümlülük ve sorumluluklar hakkında TCDD personelinin eğitilmesidir. Göreve Özgü Eğitim verilecek TCDD personeli 3 gruptan oluşur:

- a)Grup I: Tehlikeli maddelerin taşınmasında doğrudan görev alan TCDD Personeli,
- b)Grup II: Tehlikeli madde taşınmasında kullanılan vagonların teknik kontrolünde görev alan TCDD personeli,
- c)Grup III: Tehlikeli Madde taşımacılığında trafik ve manevra hizmetlerini düzenleyen TCDD personeli

(2)"Göreve Özgü Tehlikeli Madde Taşımacılığı" eğitimi alacak her üç grup personel öncelikle, tehlikeli madde taşımacılığında kullanılacak etiketler, tehlikeli bir durum ortaya çıktığında haber verilmesi gereken birimler hakkında genel bir eğitim aldıktan sonra aşağıdaki konularda eğitim almalıdır.

a) Grup 1’de yer alan TCDD personelinin alacağı eğitim konuları

- 1)Trenlerin teşkil edilmelerinde tehlikeli madde yüklü vagonların trenlerdeki yerleri,
- 2)Yaşanacak bir olumsuzlukta nasıl davranılması gerektiği, haber verilmesi gereken birimler ile tren ve istasyon emniyetinin sağlanması,
- 3)Tehlikeli madde taşımaları konusunda kullanılan manevra etiketlerinin anlamları,

b) Grup 2’de yer alan TCDD personelinin alacağı eğitim konuları

- 1)Yük vagonlarının Ulusal ve Uluslararası trafikte kullanılmasını düzenleyen Yönetmelikler, Anlaşmalar ve ilgili mevzuat hükümleri,
- 2)TCDD mevzuatları ve UIC 471-3 Nolu Fişe göre yapılması gereken zorunlu teknik kontroller,

c)Grup 3’de yer alan TCDD personelinin alacağı eğitim konuları

- 1) Tehlikeli madde taşımacılığında yaşanacak olumsuz durumlarda kriz yönetimi,
- 2) TCDD İşyerlerinde uygulanacak acil durum planları,

Güvenlik eğitimi

MADDE40-(1) Tehlikeli maddelerin yükletilmesi, boşaltılmasında görev alacak tüm TCDD personeline tehlikeli maddelerin yükletilmesi, boşaltılması, aktarılması, depolanması ve taşınması sırasında alınması gereken güvenlik önlemleri hakkında verilen eğitimdir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE41-(1) Bu Genel Emirde açıklanmayan veya yer almayan ya da TCDD Genel Müdürlüğü yetkisinde bulunmayan hususlarda bu Genel Emrin 5inci maddesinde belirtilen Ulusal ve Uluslararası mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE42-(1) 27.04.2005 tarihinde yürürlüğe giren, “**Tehlikeli Maddelerin Demiryollarında Yükletilmesine Boşaltılmasına Aktarılmasına Ve Etiketlenmesine İlişkin 505 Numaralı Genel Emir**” Yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE43-(1) Bu Genel Emir 01/06/2012 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE44-(1) Bu Genel Emir hükümlerini TCDD Genel Müdürü yürütür.

TEHLİKELİ EŞYA VE MADDELERLE İLGİLİ ETİKETLERE AİT BİLGİLER

EK: 1/1

4.SINIF PARLAYICI KATILAR

(No. 4.1)
Parlayıcı katı maddeler
Sembol (alev): siyah;
Zemin:beyaz üzerine yedi dikey kırmızı çizgi;
Alt köşede 4 rakamı olacaktır.

(No. 4.2)
Kendiliğinden yanabilen maddeler
Sembol (alev): siyah;
Zemin:üst yarısı beyaz alt yarısı kırmızı
Alt köşede 4 rakamı olacaktır.

(No. 4.3)
Su ile temas ettiğinde parlayıcı gaz çıkaran maddeler
Sembol (alev):siyah veya beyaz;
Zemin:Mavi ;
Alt köşede 4 rakamı olacaktır.

5. SINIF BİRLEŞTİĞİ CİSMİ YAKANLAR VE ORGANİK PEROKSİTLER

(No. 5.1)
5.1 Birleştiği cismi yakan maddeler
Sembol (dairenin üzerinde alev):siyah;
Zemin: sarı;
Alt köşede 5.1 rakamı olacaktır.

(No. 5.2)
5.2 Organik peroksitler
Sembol (Dairenin üzerinde alev):siyah;
Zemin :sarı;
Alt köşede 5.2 rakamı olacaktır

6.SINIF ZEHİRLİYİCİ VE ENFEKSİYON NEDEN OLAN MADDELER

(No. 6.1)
Zehirleyici maddeler
Sembol (Kuru kafa ve çapraz kemikler):siyah;
Zemin:Beyaz,;
Alt köşede 6 rakamı olacaktır..

(No. 6.2)
Enfeksiyon Yapan Maddeler
Etiketin alt yarısına "ENFEKSİYON YAPAN MADDE" ve Hasar veya kaçak olduğundan derhal kamu sağlığı birimini haberdar ediniz yazılabilir.
Sembol (Daire üzerinde üç tane iç içe geçmiş hilal); ve yazılar siyah.
Zemin;beyaz;
Alt köşede 6 rakamı olacaktır.

TEHLİKELİ EŞYA VE MADDELERLE İLGİLİ

ETİKETLERE AİT BİLGİLER

EK: 1/2

7.SINIF RADYOAKTİF MADDELER

(No. 7A)

Kategori -I- Beyaz,
Sembol (yonca):Siyah;
Zemin: beyaz ;
Yazı (zorunlu);Etiketin
alt yarısında siyah: RADYOAKTİF
İçerik.....
Etkinlik.....
Radyoaktif sözcüğünden sonra bir kırmızı çizgi;
Alt köşede 7 rakamı olacaktır .

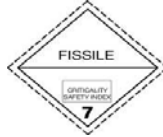

(No. 7B)
Kategori II –Sarı

Sembol (yonca):Siyah;
Zemin:Beyaz çerçeve içerisinde, üst yarı sarı, alt yarı beyaz.
Yazı (zorunlu); Etiketin alt yarısında siyah: RADYOAKTİF,
İçerik.....
Etkinlik.....
Siyah çerçeveli kutu içerisinde: "Taşıma indeksi" Radyoaktif sözcüğü
sonra 2 ve 3 dikey kırmızı çizgi;
Alt köşede 7 rakamı olacaktır.

(No. 7C)
Kategori III - Sarı

(No. 7E)

Sınıf 7 parçalanabilir (Bölünür, füzyon) maddeler.
Zemin: beyaz;
Yazı: (zorunlu)::siyah yazıyla, etiketin üst yarısına
"PARÇALANABİLİR," etiketin alt yarısına, siyah
çerçeveli kutu içerisine " KRİTİK GÜVENLİK ENDEKSİ"
yazılacak,
Alt köşede 7 rakamı olacaktır.

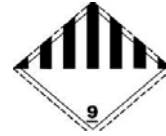
8.SINIF AŞINDIRICI MADDELER

(No. 8)

Sembol (iki cam tüpten dökülüp ele ve metale zarar
veren sıvı): Siyah
Zemin: Üst yarı beyaz, alt yarı beyaz çerçeveli siyah
Alt köşede 8 rakamı olacaktır.

9.SINIF DİĞER TEHLİKELİ MADDELER VE EŞYALAR

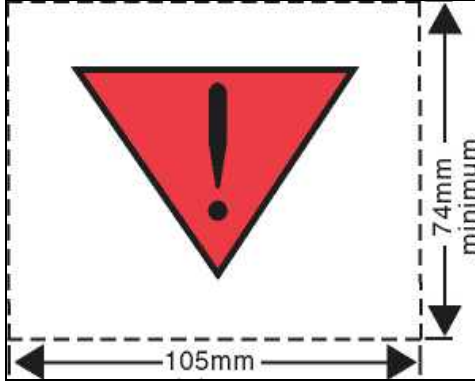

(No. 9)

Sembol (üst yarıda 7 tane dikey çizgi): Siyah;
Zemin:Beyaz;
Alt köşede 9 rakamı olacaktır.

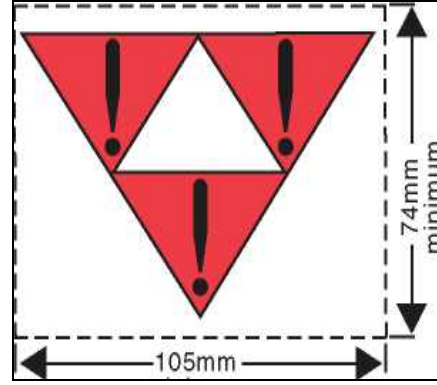
13 ve 15 nolu Manevra etiketlerinin özellikleri

13 ve 15 nolu Manevra etiketleri en azından A7 formatında (74 mm x 105 mm) dikdörtgen şeklinde olacaktır.

No:13

Beyaz zemin üzerine siyah ünlem işaretli kırmızı üçgen.
İtinalı manevra yapılacak .
5726 Model .

No:15

Atma ve kaydırma manevra yapılmaz.
Manevra makine ile yapılmalıdır.
Sert tampon yapılması yasaktır.
Siyah ünlem işaretli kırmızı üçgen.
5727 Model.

Oranj (portakal rengi-turuncu) bant

Likit veya soğutulmuş likit gaz taşımaya mahsus batarya vagonları ve sarnıç vagonları sarnıcı orta yüksekliğinden çevreleyen yaklaşık 30 cm genişliğinde kesiksiz turuncu bir bantla işaretlenmelidir.

Patlayıcı Maddelerin Eşya Sınıflandırma Kodları

A: Primer patlayıcı maddeler

B: En az iki adet güvenlik tertibatına sahip, primer patlayıcı madde içeren maddeler

C: İtici madde veya alev alıcı diğer patlayıcı maddeler veya bu tür maddeler içeren objeler

D: En az iki adet güvenlik tertibatı olan infilak edici, primer patlayıcı madde içeren, madde

E: İkinci derecede patlayıcı madde içeren, kendi ateşleme olanağı olan, itici gücü olan infilak edici madde

F: Kendi ateşleme olanağı olamayan İkinci derecede patlayıcı madde içeren, kendi, itici gücü olan infilak edici madde

G: Piroteknik madde veya piroteknik malzeme içeren obje ve de aynı zamanda da hem patlayıcı madde hem de aydınlatıcı, yanıcı, lakrimojen yada duman tüten bir kompozisyon içeren maddeler

H: Hem patlayıcı hem de beyaz fosfor içeren madde

J: Hem patlayıcı hem de yanıcı bir sıvı ya da jel içeren madde

K: Hem patlayıcı hem de zehirleyici kimyevi bir madde içeren obje

L: Özel bir risk taşıyan ve her türünün izole edilmesi gereken maddeler

Patlayıcı Madde Alt Grupları

- Madenci lambası fitili ateşleyicisi
- Müsademeli kapsüller
- Boru şeklindeki kapsüller
- Eğlence fişekleri
- Elde kullanılan sinyalizasyon fişekleri
- Elektrik kontrollü olmayan patlayıcıların birleşimi (örn. Mayın)
- Patlayıcı piroteknikler bağlayıcıları
- Patlatma yükü olan bombalar(Kendine has ateşleme imkânı olan)
- Patlatma yükü olan bombalar(Kendine has ateşleme imkânı olmayan)
- Yanıcı bir sıvı içeren bombalar
- İnfilak edici patlayıcı madde içeren ve en az iki adet güvenlik tertibatı olan foto-aydınlatma bombaları (Kendine has ateşleme imkânı olan)
- İnfilak edici patlayıcı madde içeren ve en az iki adet güvenlik tertibatı olan foto-aydınlatma bombaları(Kendine has ateşleme imkânı olmayan)
- Foto-aydınlatma bombaları(Görüntü almak için kısa süreli aydınlatma için kullanılır)
- Patlayıcı sondaj kapsülleri
- İnfilak edici patlayıcı madde içeren ve en az iki adet güvenlik tertibatı olamayan foto-aydınlatma bombaları(Kendine has ateşleme imkanı olan)
- Silahlar için manevra fişekleri
- Küçük kalibreli silahlar için manevra fişekleri
- Silahlar için hareketsiz mermi fişekleri

Patlayıcı Madde Alt Grupları

- Sinyalizasyon fişekleri
- Aydınlatma fişekleri
- Silahlar için fişekler
- Silahlar için fişekler
- Küçük kalibreli silahlar için fişekler
- Petrol kuyuları için fişekler
- Piromekanizmalar için fişekler
- Kapsülsüz oyuk yükler
- Plastik bağlantılı infilak yükleri
- Yıkma yükleri
- Dağıtma yükleri
- Patlayıcı role yükü
- Kapsülsüz endüstriyel patlayıcı yükler
- İtici yükler
- Top için itici yükler
- Patlayıcı piroteknik makaslar
- Denizaltı yükleri
- Piroteknik zincir bileşimleri
- Madeni zarflı ateşleme fitili
- Azaltılmış yüklü infilak edici fitil
- İnfilak edici fitil
- Profilli bölmeli infilak edici fitil
- Esnek infilak edici fitil
- Elektrikli mayın
- Elektrikli olmayan mayın
- Cephaneler için infilak ediciler
- Hava alanı aydınlatma tertibatları
- Yüzeyden aydınlatan tertibatlar
- Ateşlenmiş olan boş kartuş duyları
- Ateşleme patlayıcıların haricinde patlayıcı numuneleri
- Patlatma yüklü sıvı propergollü oto-iticili cihazlar
- Hareketsiz başlıklı oto-iticili cihazlar
- Patlayıcı yüklü oto-iticili cihazlar (Kendi ateşleme olanakları olmadan)
- Patlayıcı yüklü oto-iticili cihazlar (Kendi ateşleme olanakları olan)
- Fırlatma yüklü oto-iticili cihazlar
- A Tipi mayın patlatıcısı
- B Tipi mayın patlatıcıları
- C Tipi mayın patlatıcıları
- D Tipi mayın patlatıcıları
- E Tipi mayın patlatıcıları

- Ateşleyici füzeler
- Patlayıcı füzeler(Genel olarak güvenlik tertibatları olan)
- Patlayıcı füzeler(En az iki güvenlik tertibatları olan)
- Nemlendirilmiş bobinler
- Şişirilebilen yastıklar veya şişirilebilen yastık modülleri için gaz jeneratörleri yada emniyet kemeri sıkıştırıcıları
- El bombaları
- Hekzotonal
- Yanıncılar(Ateşleyiciler)
- Çok az hassas olan patlatıcı maddeler
- Hızlı bir şekilde yanan fitiller
- Madenci fitili(Yavaş fitil veya bomba fitili)
- İnfilak yüklü mayınlar
- Talim cephaneleri
- Duman yayıcı, yangın jelli, göz yaşartıcı, içeren cephaneler
- Çok az hassas olan patlayıcılar
- Piroforik maddeler
- Demiryolları kestane fişekleri
- Flaş ışığı tozu
- Komprime kara barut
- Dumansız barut
- Patlama yüklü mermiler
- Sıvı ve katı propergol
- Püskürtücüler
- Sıvı propergol içeren püskürtücüler
- Hiperbolik sıvılar içeren püskürtücüler
- Dedantörlü kuvvetlendiriciler
- Patlayıcı perçinler
- Palamar fırlatıcı roketler
- Dumanlı sinyaller
- Yardım çağrısı sinyalleri
- Otomatik fırlatılan cihazlar için askeri başlık
- Torpiller için askeri başlıklar
- Patlama yüklü torpiller
- Atıl başlıklı sıvı yakıtlı torpiller
- Cephane kaydedicileri
- Tritonal

Gazlara Ait Eşya Kodları

Gazların Eşya Kodları

- A: Boğucu
- O: Yakıcı
- F: Yanıcı
- T: Zehirli
- TF: Zehirli, Yanıcı
- TC: Zehirli, Aşındırıcı
- TO: Zehirli, Yakıcı
- TFC: Zehirli, Yanıcı, Aşındırıcı
- TOC: Zehirli, Yakıcı, Aşındırıcı

Gazların Alt Grupları

- Sıkıştırılmış gazlar
- Yüksek basınç veya alçak basınçta sıvılaştırılmış gazlar
- Soğutulmuş sıvılaştırılmış gazlar
- Eriyen gazlar
- Aerosol jeneratörü ve gaz içeren hafif kapasitedeki hazneler(Gaz kartuşları)
- Basınç altında gaz içeren diğer nesnelere
- Özel talimatlara tabi olan sıkıştırılmamış gazlar(Gaz numuneleri)

Yanıcı Sıvılara Ait Eşya Kodları

- F: Başka ek bir tehlikesi olmayan yanıcı sıvılar
- F1: 60 dereceden az ya da eşit parlama noktası olan yanıcı sıvılar
- F2: 60 dereceden fazla parlama noktaları olan ya da parlama noktalarına eşit yada fazla derece ile taşınan yada taşınmak üzere hazırlanan yanıcı sıvılar(sıcak olarak taşınan maddeler)
- FT: Yanıcı zehirli sıvılar
- FT1: Yanıcı zehirli sıvılar
- FT2: Zararlı bitki ve böcekleri öldürücü ilaçlar
- FC: Yanıcı, aşındırıcı sıvılar
- FTC: Yanıcı, zehirli, aşındırıcı sıvılar
- D: Patlayıcı hassaslığı giderilen sıvılar

Yanıcı Katı Maddeler, Kendiliğinden Aktif Hale Gelen Maddeler İle Hassasiyeti Giderilmiş Katı Patlayıcılara Ait Eşya Kodları

- F: Ek Bir risk taşımayan yanıcı katı maddeler
F1: Organik
F2: Organik, eritilmiş
F3: Organik olmayan
FO: Yanıcı, yakıcı katı maddeler
FT: Yanıcı, zehirli katı maddeler
FT1: Organik zehirli
FT: Organik olmayan
FC: Yanıcı aşındırıcı katı maddeler
FC1: Organik aşındırıcı
FC2: Organik olmayan
D: Hassaslığı giderilmiş ek bir riski olmayan patlayıcı katı maddeler
DT: Hassaslığı giderilmiş patlayıcı, zehirleyici katı maddeler
SR: Otomatik reaksiyon gösteren
SR1: Isı ayarı gerektirmeyen
SR2: Isı ayarı gerektiren(Demiryolu taşımacılığına kabul edilmeyen)

Kendiliğinden Tutuşmaya ve Yanmaya Elverişli Maddelerin Eşya Kodları

- S: İlave bir risk olmadan kendiliğinden yanmaya bağlı maddeler
S1: Organik sıvı
S2: Organik katı
S3: İnorganik sıvı
S4: İnorganik katı
S5: Organik metalik
SW: Su ile teması halinde yanıcı gaz çıkaran, kendiliğinden yanmaya bağlı maddeler
SO: Yakıcı, kendiliğinden yanmaya bağlı maddeler
ST: Zehirli kendiliğinden yanmaya bağlı maddeler
ST1: Organik zehirli sıvı
ST2: Organik zehirli katı
ST3: İnorganik zehirli sıvı
ST4: İnorganik zehirli katı
SC: Yıpratıcı, kendiliğinden yanmaya bağlı maddeler,
SC1: Organik yıpratıcı sıvı
SC2: Organik yıpratıcı katı
SC3: İnorganik yıpratıcı sıvı
SC4: İnorganik yıpratıcı katı

Su ile Temasta Yanıcı Gazlar Çıkaran Maddelerin Eşya Kodları

W: Su ile temas halinde ek bir risk teşkil etmeden yanıcı gaz çıkaran maddeler ve bu tür maddeleri içeren nesnelere

W1: Sıvılar

W2: Katılar

W3: Nesnelere

WF1: Su ile teması halinde yanıcı, yanıcı sıvı gazlar çıkaran, maddeler

WF2: Su ile teması halinde yanıcı, yanıcı katı gazlar çıkaran, maddeler

WS: Su ile teması halinde yanıcı, otomatik ısıtıcı katı gaz çıkaran maddeler

WO: Su ile teması halinde yanıcı, yakıcı katı gaz çıkaran maddeler

WT: Su ile teması halinde yanıcı, yakıcı gazlar çıkaran, maddeler

WT1: Sıvı

WT2: Katı

WC: Su ile teması halinde yanıcı, yıpratıcı gaz çıkaran maddeler

WC1: Sıvı

WC2: Katı

WFC: Su ile teması halinde yanıcı, yıpratıcı gaz çıkaran, maddeler

Yakıcı Maddelerin Eşya Kodları

O: Ek bir riski olmayan yakıcı maddeler yada bu tür maddeleri içeren maddeler

O1: Sıvılar,

O2: Katılar

O3: Nesnelere

OF: Katı, yakıcı yanan maddeler

OS: Katı, yakıcı, kendiliğinden yanabilen maddeler

OW: Su ile teması halinde yanıcı, gaz çıkaran yakıcı katı maddeler

OT: Yakıcı zehirli maddeler

OT1: Sıvılar

OT2: Katılar

OC: Yakıcı, aşındırıcı maddeler

OC1: Sıvılar

OC2: Katılar

OTC: Yakıcı, zehirli, aşındırıcı maddeler

Organik Peroksitlerin Grupları

P1 Isı derecesi ayarlaması gerektirmeyen organik peroksitler

P2 Isı derecesi ayarı gerektiren organik peroksitler

Zehirleyici Maddelerin Eşya Kodları

- T: Ek bir riski taşımayan zehirli maddeler
- T1: Organik sıvı
- T2: Organik katılar
- T3: Organik metalik
- T4: İnorganik sıvı
- T5: İnorganik katı
- T6: Zararlı bitki ya da böcek öldürücü ilaç, sıvı
- T7: Zararlı bitki ya da böcek öldürücü ilaç, katı
- T8: Kimyevi örnekler
- T9: Diğer zehirli maddeler
- TF: Yanıcı zehirli maddeler
- TF1: Sıvılar
- TF2: Sıvılar, zararlı bitki ya da böcek öldürücü ilaç
- TF3: Katılar
- TS: Otomatik ısınan katı maddeler
- TW: Su ile teması halinde yanıcı gaz çıkaran zehirli maddeler
- TW1: Sıvılar
- TW2: Katılar
- TO: Yakıcı zehirli maddeler
- TO1: Sıvılar
- TO2: Katılar
- TC: Aşındırıcı zehirli maddeler
- TC1: Organik sıvılar
- TC2: Organik katılar
- TC3: İnorganik sıvılar
- TC4: İnorganik katılar
- TFC: Zehirli yanıcı aşındırıcı maddeler

Bulaşıcı Madde Grupları

- 1.1 İnsan için bulaşıcı maddeler
- 1.2 Sadece hayvanlar için bulaşıcı maddeler
- 1.3 Hastane atıkları
- 1.4 Teşhis numuneleri

İstisnai Radyoaktif Maddeler

- a) Taşıma olanağının ayrılmaz bir parçasını oluşturan radyo aktif maddeler
- b) Yürürlükte olan uygun emniyet mevzuatına tabi bir yapı içinde yer değiştirilen ve kamu demiryolları ile yapılamayan radyoaktif maddeler
- c) Tanı ya da terapi amaçlı canlı bir insanın yada hayvanın organizmasına yerleştirilen yada organizmasında bulunan radyoaktif maddeler
- d) Nihai tüketiciye yapılan satıştan sonra yetkili mercilerin onayladığı tüketim ürünlerinin içinde var olan radyoaktif maddeler
- e) Radyoaktif çekirdeklerin kullanılması amacıyla işlem görmeye yönelik olmayan doğal radyoaktif çekirdekler içeren doğal ve mineral maddeler

EK: 13

Aşındırıcı Maddelerin Eşya Kodları

- C1-C10: Ek risk taşımayan aşındırıcı maddeler
- C1-C4 Asit Karakterdeki maddeler
- C1: İnorganik sıvılar
- C2: İnorganik katılar
- C3: Organik sıvılar
- C4: Organik katılar
- C5-C8: Bazik karakterdeki maddeler
- C5: İnorganik sıvılar
- C6: İnorganik katılar
- C7: Organik sıvılar
- C8: Organik katılar
- C9-C10: Diğer aşındırıcı maddeler
- C9: Sıvılar
- C10: Katılar
- C11: Nesnelere
- CF: Aşındırıcı yanabilen maddeler
- CF1: Sıvılar
- CF2: Katılar
- CS: Aşındırıcı otomatik ısınan maddeler
- CS1: Sıvılar
- CS2: Katılar
- CW: Su ile temas ettiğinde yanıcı gaz yayan aşındırıcı maddeler
- CW1: Sıvılar
- CW2: Katılar
- CO: Aşındırıcı, yakıcı maddeler
- CO1: Sıvılar
- CO2: Katılar
- CT: Aşındırıcı, zehirli maddeler
- CT1: Sıvılar
- CT2: Katılar
- CFT: aşındırıcı, sıvı, yanabilen zehirli maddeler

Diğer Tehlikeli Maddelerin Eşya Kodları

- M1: Toz olarak solunduğunda sağlığı tehlikeye sokacak maddeler
- M2: Yangın durumunda dioksin oluşturabilecek maddeler ve cihazlar
- M3: Yanabilen buharlar yayan maddeler
- M4: Lityumlu piller
- M5: Kurtarma cihazları

Çevre için Tehlikeli Maddeler

- M6: Su çevresi için, sıvı, kirliliğe yol açan maddeler
- M7: Su çevresi için, katı, kirliliğe yol açan maddeler
- M8: Genetik olarak değiştirilmiş mikro-organizma ve organizmalar

Sıcak olarak taşınan maddeler

- M9: Sıvılar
- M10: Katılar
- M11: Taşıma sırasında bir risk oluşturan ancak diğer sınıflardan hiç birinin açıklanmasında uygunluk göstermeyen diğer maddeler